

Naam kleuter
 Geboortedatum
 Observatieperiode 1/ datum
 Observatieperiode 2/ datum

Aspect	Observaties	jk	ok	plus
Telsituatie/interesse voor tellen	<p>De kleuter telt spontaan in situaties waarin hij terecht komt. <i>Bv. De kleuter telt de strepen van het zebrapad bij het oversteken.</i></p> <p>De kleuter bedenkt en hanteert 'tellen' als een oplossing voor een probleemsituatie. <i>Bv. Een kleuter moet een appel halen voor elke kleuter van het groepje, hij telt hoeveel kinderen er zijn.</i></p> <p>De kleuter gaat in op een vraag om te tellen in een specifieke situaties en bij een gerichte activiteit. <i>Bv. Kan jij eens tellen hoeveel sterren er nog bij moeten om er evenveel te hebben?</i></p>	☐	☐	☐
Ontwikkeling telrij	<p>De kleuter heeft enig besef van hoeveelheden. <i>Bv. De kleuter roept: "Twee!", als de juf vraagt wil je een appelsien of een banaan?</i></p> <p>De kleuter kent al wat telwoorden. <i>Bv. ... en zes en vier en drie ...</i></p> <p>De kleuter telt akoestisch (het rijtje, een liedje, versje, ...) en kent de telrij voldoende vlot en snel (*)</p> <ul style="list-style-type: none"> - tot twee, drie ☐ - tot vijf ☐ - tot tien (*) ☐ - over het tiental ☐ <p>De kleuter start de telrij vanaf een opgegeven ondergrens. <i>Bv. Er zijn al drie geschenkjes ingepakt, de kleuter wil ze allemaal tellen en zegt: "3,4,5,6,7 pakjes".</i></p> <p>De kleuter stopt de telrij bij een bepaalde bovengrens. <i>Bv. Een kleuter mag groepjes van zes kindjes maken en zegt voor zichzelf: "1,2,3,4,5, tot 6"</i></p> <p>De kleuter telt terug of noemt het volgende en/of het vorige getal in een telrij. <i>Bv. De kleuter telt haar poppen 1,2,3,4 en zet ze op een rij. Dan zegt ze tegen pop2: "Het is elk om beurt. Jij bent niet de eerste en na jou komt drie!"</i></p>	☐	☐	☐
Ontwikkeling tellen	<p>De kleuter telt a-synchroon. <i>Bv. Telt een rijtje 1,2,3,4, ... maar het aanwijzen gebeurt niet gelijktijdig met het opzeggen.</i></p> <p>De kleuter telt een geordende hoeveelheid synchroon en legt de 1-1 relatie. (*) <i>Bv. Telt een rijtje 1,2,3,4, ... en wijst gelijktijdig aan.</i></p> <p>De kleuter telt ordenend. <i>Bv. Een hoopje rietjes wordt één voor één opzij gelegd en geteld.</i></p> <p>De kleuter telt resultaatief. (*) <i>Bv. De juf vraagt hoeveel blaadjes kreeg je al? De kleuter telt en roept aan het eind: "Vier!"</i></p>	☐	☐	☐

Denken met getallen/Vergelijken en ordenen van hoeveelheden

De kleuter snapt dat je met tellen een hoeveelheid kunt bepalen.

Bv. De kleuter zegt: "Ik ga eens kijken of ik al genoeg stickers heb" en begint ze te tellen.

De kleuter overziet een kleine hoeveelheid (tot 5) zonder tellen. (*)

Bv. Juf vraagt: "Kijk eens hoeveel er nog over zijn?" En de kleuter ziet meteen 4!

De kleuter telt verkort, hij herkent een hoeveelheid en telt van daaruit verder.

Bv. De kleuter zegt: "Ik heb flesjes tekort! Er zijn er maar vier, vijf, zes"

De kleuter kan de rangorde bepalen van een element in een rij.

Bv. Jij bent de eerste en ik ben de derde voor op de glijbaan

De kleuter kan het tellen functioneel gebruiken en snapt dat je niet alles één voor één hoeft te tellen om het aantal te bepalen.

Bv. De kleuter zegt: "Oh, nog twee kleurtjes, nu heb ik er al 6, 7, Yes!"

De kleuter stelt een hoeveelheid voor met zijn vingers, streepjes, ...

Bv. De kleuter roept: "Ik heb vier foto's!" en steekt vier vingers in de lucht.

De kleuter herkent een hoeveelheid in een getalbeeld.

Bv. De kleuter zegt: "Ik heb twee" bij het gooien met de dobbelsteen.

De kleuter kan zich een bepaalde hoeveelheid mentaal voorstellen en dit weergeven met een (eigen) getalbeeld.

Bv. De kleuter maakt prijskaartjes en geeft de hoeveelheden weer a.d.h.v. getalbeelden.

De kleuter kan een aantal in herinnering oproepen.

Bv. Een kleuter merkt op dat er deze morgen nog vier boeken waren.

Bv. Een kleuter zegt: "Er zijn vijf raampjes", ook al zijn er drie verborgen achter het gordijn.

De kleuter is zich stilaan bewust van de link tussen hoeveelheden, getallen en cijfers.

Bv. Een kleuter speelt en schrijft op treinkaartjes hoeveel het kost. Hij tekent er wat cijfers op.

De kleuter is zich stilaan bewust of begrijpt dat een hoeveelheid dezelfde blijft, ongeacht de vorm of de grootte. (*)

Bv. Een kleuter ziet dat zijn ijsje groter is dan dat van een ander en zegt: "Het zijn ook drie bolletjes".

De kleuter kent een aantal referentiegetallen.

Bv. Ik ben vier jaar, wij zijn met drie thuis.

De kleuter vergelijkt hoeveelheden en ordent (veel, weinig, van minst naar meest, evenveel, meer of minder) door te schatten of te tellen. (*)

Bv. Ik heb veel meer stiften. Jij mag er wat van mij hebben.

De kleuter vergelijkt hoeveelheden en ordent op minder, evenveel of meer door de één-één verbinding.

Bv. Ieders naamkaartje moet op het bord, aan de ene kant de kleuters van juf Els en aan de andere kant die van juf Vera. "Hé, wij zijn met meer, jullie zijn met minder".

De kleuter snapt dat je hoeveelheden kunt vergelijken via één-één-verbinden of door te tellen.

Bv. "Nu nog lepels voor iedereen, bij elk bord één lepel".

Bv. "Zijn we met vier? Dan haal ik vier lepels".

Rekenvaardigheden/ werken met hoeveelheden

De kleuter snapt dat het structureren van hoeveelheden een handige manier van tellen is.

Bv. "Ik leg de blokken op twee rijden, dan kunnen we ze gelijk verdelen".

De kleuter weet dat de ene hoeveelheid de andere inhoudt.

Bv. "Hier zijn zes wortels, hebben we er één voor elk konijntje (vier)?"

De kleuter lost eenvoudige optel-, aftrek- en verdeelprobleempjes op binnen een betekenisvolle context.

Bv. "Jij bakte al veel pannenkoeken hé, voor Rik, Elsie en Hasret al drie en nu nog voor mij en juf Evy en Luna, ook drie, en dan zijn er zes".

De kleuter lost eenvoudige optel-, aftrek- en verdeelprobleempjes op die met materiaal of visueel ondersteund zijn. (*)

Bv. Elk groepje bouwt zijn toren. "Verdelen jullie de blokjes eerst gelijk en zeg je me dan hoeveel er zijn?"

De kleuter lost eenvoudige pure optel- en aftrekprobleempjes op.

Bv. We hebben al drie appels en twee kiwi's, we hebben al vijf dingen om te eten!"

De kleuter kiest een passende (telprocedure) strategie voor het oplossen van een probleem van vergelijken, optellen, aftrekken.

Bv. "Leg eerst alle boeken daar op de kast, dan nemen we er elk om beurt één, dan is dat gelijk verdeeld!"

Meten

De kleuter heeft belangstelling, heeft oog voor meetactiviteiten die nuttig zijn in zijn dagelijks leven ...

Bv. De kleuter vindt het een uitdaging om met een maatbeker ieder kindje evenveel fruitsap te geven.

De kleuter vergelijkt en ordent op 'lengte', hij kan zien of iets langer of korter is.

Bv. "Jij bent nog kleiner dan de juf".

De kleuter verwerft de begrippen die behoren bij 'lengte'

Bv. Kort, lang, dik, dun, breder, smaller, hoger, lager, ...

De kleuter vergelijkt en ordent op 'inhoud', hij kan afmeten en overgieten.

Bv. Voor de baby een klein beetje water, voor mij een beetje meer, voor mama heel veel.

De kleuter verwerft de begrippen die horen bij 'inhoud'

Bv. Vol, leeg, meer, minder, ...

De kleuter vergelijkt en ordent op 'gewicht', hij kan voelen of iets zwaar(der) of licht(er) is.

Bv. De kleuter sorteert alle zware stenen in de kist, alle lichte stenen in de doos.

De kleuter verwerft de begrippen die horen bij 'gewicht'

Bv. Zwaar, licht, ...

(*) Dit zijn deelaspecten die door alle recente wetenschappelijke onderzoeken worden aanzien als minimale voorwaarden om met succes het beginnend rekenen aan te vatten. Extra zorg is hiervoor prioritair!